

Wyrok z dnia 8 marca 2001 r.

III RN 135/00

Korzystający z procedury składu celnego odpowiada za dług celny powstały w następstwie bezprawnego usunięcia towaru spod dozoru celnego, choćby nie ponosił winy.

Przewodniczący SSN Andrzej Wasilewski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2001 r. sprawy ze skargi „E.I.C.” Spółki z o.o. w W. na decyzję Prezesa Głównego Urzędu Ceł z dnia 30 października 1998 r. [...] w przedmiocie wymiaru należności celnych, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 8 grudnia 1999 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i oddalił skargę.

U z a s a d n i e n i e

Rewizja nadzwyczajna Ministra Sprawiedliwości nie zawiera zarzutów przeciwko podstawie faktycznej zaskarżonego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 grudnia 1999 r. Wyrokiem tym, na skutek skargi E.I.C. Spółki z o.o. w W., uchylona została decyzja Prezesa Głównego Urzędu Ceł z dnia 30 października 1998 r. utrzymująca w mocy wydaną w pierwszej instancji przez Dyrektora Urzędu Ceł w W. decyzję z dnia 24 czerwca 1998 r. ustalającą dłużników, w tym skarżącą Spółkę, oraz określającą kwotę długu celnego za określony towar usunięty spod dozoru celnego.

Niekwestionowane ustalenia faktyczne wyroku, w zakresie rozpoznawanej rewizji nadzwyczajnej, przedstawiają się jak następuje: Skarżąca Spółka uzyskała pozwolenie na korzystanie z procedury składu celnego w okresie od dnia 27 stycznia 1998 r. do dnia 31 grudnia 1999 r. ze wskazaniem, iż objęte tą procedurą towary (wyroby elektroniczne i elektryczne powszechnego użytku) składane będą w składzie

Celnym „A.”, prowadzonym przez Barbarę N. W umowie z dnia 22 grudnia 1997 r. zawartej pomiędzy skarżącą a Składem Celnym „A.” określono warunki, miejsce składowania i przechowywania towarów przekazanych przez Spółkę E.I.C. korzystającą z procedury składu celnego. Skład Celny „A.” umożliwił skarżącej nieograniczony dostęp do pomieszczeń, w których złożone były jej towary. Dnia 19 marca 1998 r. okazało się, że część sprzętu elektronicznego, objętego procedurą składu celnego, została skradziona i nielegalnie wprowadzona do obrotu na polski obszar celny, zaś przeprowadzone śledztwo nie doprowadziło do ustalenia sprawców kradzieży i zostało umorzone postanowieniem z dnia 24 lipca 1998 r.

Przedmiotem natomiast zarzutów rewizji nadzwyczajnej jest następująca ocena prawna zaskarżonego wyroku. Zgodzić się należy z Prezesem GUC, że korzystający ze składu celnego jest odpowiedzialny za wykonywanie obowiązków wynikających z objęcia towarów procedurą składu celnego (art. 109 Kodeksu celnego), a także jest dłużnikiem z tytułu zobowiązania do wykonania obowiązków wynikających ze stosowania procedury celnej, którą towar został objęty (art. 211 § 3 pkt 4 Kodeksu celnego). Przepisy te mają jednakże charakter norm ogólnych oraz blankietowych i dlatego ich zastosowanie wobec korzystającego ze składu celnego wymaga dokładnych i konkretnych ustaleń wskazujących na naruszenie przez tego dłużnika obowiązków wynikających z objęcia towarów procedurą składu celnego, lub ze stosowania procedury celnej, którą towar został objęty. Niezbędne jest także ustalenie związku przyczynowego pomiędzy naruszeniem tych obowiązków a skutkiem, który w niniejszej sprawie polega na usunięciu składowanego towaru spod dozoru celnego i wprowadzeniu go do obrotu na polski obszar celny.

Minister Sprawiedliwości zarzucił zaskarżonemu rewizją nadzwyczajną wyrokowi rażące naruszenie art. 22 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) w związku z art. 211 § 3 pkt 4 ustawy z dnia 9 stycznia 1997 r. Kodeks celny (Dz.U. Nr 23, poz. 117 ze zm.) i na tej podstawie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie skargi. W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej podniesiono, że odpowiedzialność za dług celny osoby korzystającej ze składu celnego według art. 211 § 3 pkt 4 Kodeksu celnego, wynika z samego faktu korzystania z określonej procedury celnej, przy czym osoba taka staje się dłużnikiem w momencie zaistnienia przewidzianych w ustawie faktów (usunięcia towaru spod dozoru celnego). Korzystający z procedury składu celnego w związku z tym, iż uprzednio otrzymał zgodę na zastosowanie tej procedury, wziął na

siebie odpowiedzialność za obowiązki płynące z przepisów Kodeksu celnego. Bez znaczenia jest czy zdarzenie, z którym przepisy Kodeksu celnego łączą powstanie długu celnego było wynikiem działania tego podmiotu lub osób trzecich, jak również czy było to działanie celowe czy też efekt niedbalstwa lub niedochowania należytej staranności. Organ celny stwierdza czy określone obowiązki zostały wykonane czy też nie. Nie bada przy tym stopnia przyczynienia się korzystającego z procedury celnej do niewykonania tych obowiązków. Konieczność takiego badania nie wynika z Kodeksu celnego. Osoba korzystająca z procedury celnej, prowadząc działalność gospodarczą w zakresie przywozu towarów na polski obszar celny, ponosi odpowiedzialność na zasadzie ryzyka.

Sąd Najwyższy po rozpoznaniu sprawy w jej zakresie wynikającym z rewizji nadzwyczajnej (art. 393¹¹ KPC), uznając że zasadnicza kwestia sprawy dotyczy kontrowersyjnej interpretacji art. 211 Kodeksu celnego i że w tej kwestii racja jest po stronie rewizji nadzwyczajnej, miał na uwadze co następuje:

Teza zaskarżonego wyroku jakoby zawarta w art. 211 Kodeksu celnego norma odpowiedzialności osoby korzystającej ze składu celnego za nielegalne wprowadzenie składowanego towaru do obrotu na polskim obszarze celnym będąc normą „ogólną i blankietową” wymaga dopełnienia skonkretyzowanym warunkiem odpowiedzialności – nie ma oparcia ani w tekście tego przepisu, ani w innych przepisach Kodeksu celnego. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie przedstawiono zresztą żadnej argumentacji na rzecz tej tezy, w szczególności nie wiadomo dlaczego Naczelny Sąd Administracyjny uznał, że założone konkretyzowanie normy prawnej powinno uwzględniać odpowiedzialność na zasadzie winy. Tymczasem zasadnie w rewizji nadzwyczajnej wywiedziono, że przedmiotowa regulacja wystarczająco jasno określa przesłanki odpowiedzialności korzystającego ze składu celnego. Chodzi tu o osobę, która poddaje się określonej „procedurze zawierającej” odprawę celną (por. art. 89 § 1 pkt 2 i art. 94 Kodeksu celnego) i odpowiada za dług celny powstający w wypadku usunięcia spod dozoru celnego towaru podlegającego należnościom celnym przywozowym (art. 211 § 1). O tym, kiedy powstaje sytuacja długu celnego stanowi art. 211 § 2, według którego dług celny powstaje z chwilą usunięcia towaru spod dozoru celnego. Wreszcie regulacje te – od strony podmiotowej – dopełnia art. 211 § 3 wymieniając cztery kategorie osób będących dłużnikami zobowiązanymi do

realizacji należności celnych od towarów przywiezionych z zagranicy i poddanych procedurze zawieszającej. Tak więc dłużnikiem jest w szczególności osoba, która usunęła towar spod dozoru celnego (art. 211 § 3 pkt 1), ale także korzystający ze składu celnego (art. 211 § 3 pkt 4 w związku z art. 109 Kodeksu celnego). Takie – na zasadzie ryzyka – ukształtowanie odpowiedzialności za należności celne od towaru przywiezionego z zagranicy i poddanego „procedurze zawieszającej” nie pozostaje w sprzeczności z zasadami Kodeksu celnego, w szczególności mając na uwadze zasadę określającą obowiązek pokrycia należności celnych przez osobę dokonującą przywozu towarów z zagranicy.

Z powyższych przyczyn, wobec usprawiedliwionej podstawy rewizji nadzwyczajnej, Sąd Najwyższy orzekł stosownie do art. 393¹³ § 1 KPC w związku z art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 189 ze zm.).

=====